

 Esmâ TÜRKÖĞLU
Adıyaman Üniversitesi,
Adıyaman University
esmatrkg19@gmail.com

KAHRAMANMARAŞ İLİ VE YÖRESİ AĞIZLARI SÖZ VARLIĞINDA ESKİ TÜRKÇE SÖZCÜKLER

OLD TURKISH WORDS IN THE
VOCABULARY OF THE DIALECTS OF
KAHRAMANMARAŞ PROVINCE AND ITS
REGION

ARTICLE INFORMATION MAKALE BİLGİSİ

Research Article | **Article Type** Makale Türü | Araştırma Makalesi

14.10.2024 | **Date Received** Geliş Tarihi | 14.10.2024

03.11.2024 | **Date Accepted** Kabul Tarihi | 03.11.2024

Ethical Statement | Ethical rules were followed during the preparation of this study

Etik Beyanı | Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde etik ilkelere uyulmuştur

Yes - Turnitin - intihal.net | **Plagiarism Checks**

Benzerlik Taraması | Yapıldı - Turnitin - intihal.net

No conflict of interest declared | **Conflicts of Interest**

Çıkar Çatışması | Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.

No funds, grants, or other support was received | **Funding**

Finansman | Fon, hibe veya başka bir destek alınmamıştır.

  [CC BY NC 4.0](#) | **License**

Lisans | [CC BY NC 4.0](#)

Author Contributions | This article has a single author

Yazar Katkıları | Makale tek yazarlıdır.

Ethics Committee Approval | The study subject does not require ethics committee permission.

Etik Kurul Onayı | Çalışma konusu etik kurul iznini gerektirmemektedir.

KAHRAMANMARAŞ İLİ VE YÖRESİ AĞIZLARI SÖZ VARLIĞINDA ESKİ TÜRKÇE SÖZCÜKLER

ÖZET

Türkler köklü tarihleri boyunca her zaman doğayla iç içe yaşamışlar ve tarım ve hayvancılığı temel geçim kaynakları olarak benimsemişlerdir. Bu durum da dillerinde somutlaştırmaya dayalı bir kavram zenginliğinin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Türkçenin bu kavram zenginliğini en geniş şekliyle Türkiye Türkçesi ağızlarında bulabilmek mümkündür. Bugün ölçünlü dilde kullanılmayan birçok sözcüğe, çağlar boyunca Türkçenin bütün anlatım yollarından ve türetme kabiliyetinden yararlanarak zengin bir hazine ortaya koyan Türkiye Türkçesi ağızlarında rastlanılır. Bu ağızlardan birisi de Kahramanmaraş ağzıdır. Batı grubu ağızları kategorisinde yer alan Kahramanmaraş ağzı Eski Türkçe döneminden günümüze kadar ulaşan pek çok sözcüğü bünyesinde barındırır. Bu sözcüklerin belirlenmesiyle ölçünlü dildeki söz varlığının ve kavram zenginliğinin artırılmasında alana katkı sunulacaktır.

Bu çalışmada, ağız özellikleri ve söz varlığı bakımından farklı özelliklere sahip olan Kahramanmaraş ilinin söz varlığındaki Eski Türkçe sözcükleri tespit etmek amaçlanmıştır.

Çalışmanın giriş bölümünde söz varlığı, ağız, Kahramanmaraş ili ve ağzı hakkında kısa bilgiler verilmiş, Türkiye Türkçesi ağızlarında bu konu ile ilgili yapılan çalışmalara değinilmiş, ayrıca çalışmada uygulanan yöntemden bahsedilmiştir. İnceleme kısmında Kahramanmaraş ağzında tespit edilen Eski Türkçe 243 sözcük dört başlık altında gruplandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, Eski Türkçe, Türkiye Türkçesi Ağızları, Kahramanmaraş Ağzı, Söz Varlığı.

OLD TURKISH WORDS IN THE VOCABULARY OF THE DIALECTS OF KAHRAMANMARAŞ PROVINCE AND ITS REGION

ABSTRACT

Throughout their long history, Turks have always lived in touch with nature and adopted agriculture and animal husbandry as their main sources of livelihood. This situation has led to the emergence of a richness of concepts based on concretisation in their language. It is possible to find this concept the richness of Turkish in its widest form in the dialects of Turkish in Turkey. Today, many words not used in the standard language can be found in the dialects of Turkish spoken in Turkey, which, throughout the ages, have utilized all forms of expression and derivation capabilities of Turkish, presenting a rich treasure. One of these dialects is Kahramanmaraş dialect. Kahramanmaraş dialect, which is in the category of Western group dialects, contains many words that have survived from the Old Turkish period to the present day. By identifying these words, a contribution will be made to enhancing the vocabulary and conceptual richness of the standard language.

In this study, it is aimed to determine the Old Turkish words in the vocabulary of Kahramanmaraş, which has different features in terms of dialectal features and vocabulary.

In the introductory part of the study, brief information about vocabulary, the dialect, Kahramanmaraş province and its dialect is given, the studies on this subject in Turkish dialects of Turkey are mentioned, and the method applied in the study is also mentioned. In the analysis section, 243 Old Turkish words identified in Kahramanmaraş dialect are grouped under four headings.

Keywords: Turkish, Old Turkish, Turkish Dialects of Turkey, Kahramanmaraş Dialect, Vocabulary.

1. GİRİŞ

“Filoloji ve dil bilimi çalışmalarında, bir dilin sözcükleri, terimleri, yabancı dillerden gelme ögeleri, atasözleri, deyimleri, insanlar arasındaki ilişkilerde kullanılması gelenek olmuş kalıp sözleri ve kalıplaşmış birtakım özdeyişler, bir bütün olarak söz varlığı adı altında ele alınır” (Aksan, 2014, s. 13). Söz varlığı, dilde zenginliği gösteren unsurlardan biridir. Bir dilin söz varlığına bakılarak o dilin konuşulduğu toplumun tarihi, kültürü, yaşayış tarzı, inanışları, gelenek ve göreneklere gibi hususlarda bilgi edinilir.

Doğadaki kavramlar ile insan zihnindeki her türlü soyut kavram, sözcüklerle adlandırılır ve bu sözcükler her dilde farklıdır. Bir dilde tek bir sözcük ile ifade edilebilen bir kavram, başka bir dilde birden çok sözcük ile ifade edilebilir. Toplumların kültürleri, hayata bakış açıları, yaşadıkları coğrafya gibi farklılıklar nedeniyle gündelik dilde kullandıkları sözcükler ve bu sözcüklerin kullanım sıklıkları da değişkenlik gösterebilmektedir.

Dilin canlı bir varlık olması dolayısıyla dildeki unsurlar zamanla değişikliğe uğrayabilmekte veya kimi sözcükler unutulmuş kullanımdan düşebilmektedir. Bunun yanı sıra, farklı toplumların birbirleriyle etkileşimleri sonucunda çeşitli şekillerde sözcük alışverişleri olabilmektedir. Kimi zaman da siyasi, sosyal, kültürel, bilimsel vb. gelişmelere bağlı olarak yeni sözcükler türetilmektedir. Türkçenin ilk yazılı belgelerinden bugüne dil, çeşitli değişimlere uğramış, kimi sözcükler unutulmuş kullanımdan düşmüş, kimi sözcükler ise varlıklarını günümüze kadar koruyabilmiştir.

Ölçünlü dilde kullanılmadıkları için unutuldukları düşünülen sözcüklerin çoğu, ağızlarda yaşamaya devam etmektedir. “Bir dil ya da lehçenin daha küçük yerleşim bölgelerinde yazı diline oranla birbirinden az çok ayrılan konuşma biçimi” (Eker, 2021, s. 41) olarak tanımlanan ağız kavramı, dilde çeşitli farklılıklar meydana getirmektedir. Türkiye Türkçesi ağızları, ses ve şekil özellikleri ile kavramları karşılamada kullanılan sözcükler bakımından farklı niteliklere sahiptirler.

Ağızlarda, ölçünlü dilde kullanılmayan çok sayıda atasözü, deyim, sözcük vb. bulunur. Bunların yanı sıra ağızlarda, Türk dilinin yazılı metinlerle takip edilebilen ilk evresi olan Eski Türkçe döneminden kalma pek çok sözcüğe de rastlanır. Yüzyıllar öncesinden kalan sözcüklerin bazıları ölçünlü dilde de kullanılırken bazıları sadece ağızlarda varlık göstermektedir. Ağızlarda varlığını devam ettiren eski sözcükler, kimi zaman anlam genişlemesiyle eski anlamlarına ek olarak yeni anlamlar kazanmış, kimi zaman da anlam daralmasıyla daha az anlamı karşılar bir nitelik kazanmışlardır. Günümüze kadar ulaşabilen, ölçünlü dile oranla konuşma dilinde daha yaygın olan bu sözcükler, Eski Türkçedeki kullanım biçimlerinden, hatta yöreden yöreye de farklı ses ve şekil özellikleri gösterebilir. Bu sözcüklerin “Eski Türkçeden bugüne, yazı dilinden farklı olarak, ağızlarda hâlâ kullanılıyor olması Türkçeye kaynak bakımından önemli bir zenginlik katmaktadır” (Bulduk, 2019, s. 53).

1.1. Kahramanmaraş Ağızı

Kahramanmaraş, Akdeniz Bölgesi'nin doğusunda yer alıp Adıyaman, Malatya, Kayseri, Adana, Gaziantep, Osmaniye ve Sivas ile komşu olan bir şehirdir. Şehir, tarihi boyunca birçok farklı medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Farklı toplumları bünyesinde barındırması yörenin kültürünü, etnik yapısını vb. etkilediği gibi dilini de etkilemiştir. Kahramanmaraş ağızı, hem farklı toplumların etkisiyle hem de ağızlarda yaygın bir şekilde görülen sözcük türetme eğilimi sayesinde zengin bir söz varlığına sahiptir.

Eski Türkçe sözcüklerin ağızlardaki yaygın kullanımı, Kahramanmaraş ağızında da görülür. Batı grubu ağızları kategorisinde yer alan Kahramanmaraş ağızında pek çok Eski Türkçe sözcük ya eski şekliyle/anlamıyla korunmuş ya da bu sözcüklerin şekillerinde/anlamlarında yer yer değişiklikler olmuştur. Kahramanmaraş ağızı, Eski Türkçe sözcük sayısının fazla oluşu ve bu sözcüklerin bir kısmının yazı dilinde kullanılmıyor olması dolayısıyla incelenmeye değer bir konumdadır.

Türkiye Türkçesi ağızlarındaki Eski Türkçe sözcükler ile ilgili birçok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmalardan bazıları şunlardır:

Baran (2008) çalışmasında, farklı yörelerden tespit ettiği sözcükleri Orhun Yazıtları ve Uygurca bir el yazması olan “İyi ve Kötü Düşünceli Prens Öyküsü” ile karşılaştırmış, aynı zamanda sözcüklerin Derleme Sözlüğü ve Türkçe Sözlük'teki karşılıklarına da değinmiştir.

Akan Budak (2012), Erzurum ağızı söz varlığında tespit ettiği Eski Türkçe sözcükleri iki grupta incelemiştir. Makalenin sonunda Erzurum ağızı söz varlığında 122 Eski Türkçe sözcüğün bulunduğu sonucuna ulaşılmış ve Eski Türkçe ile Erzurum ağızındaki çeşitli ses değişikliklerinden bahsedilmiştir.

Bulduk (2019), Gümüşhane ağızı söz varlığında 105 Eski Türkçe sözcük tespit etmiş ve bu sözcükleri Türkçe Sözlük'te bulunup bulunmamalarına göre iki grupta incelemiştir.

Atmaca (2019), makalesinde Antalya ağızlarında tespit ettiği eskicil özellik gösteren sözcüklerin yanı sıra, eskicil özellik gösteren eklere de değinmiş ve çalışmanın sonucunda Batı Akdeniz Yörükleri ağızları söz varlığında Eski Türkçe ve Orta Türkçe döneminde kullanılan 78 sözcük ve 2 ek tespit etmiştir.

Eryiğit (2023), Bucak ağızı söz varlığında 239 eskicil sözcük tespit etmiş ve sonuç kısmında Bucak ağızı ile Eski Türkçe arasındaki çeşitli ses değişikliklerine değinmiştir.

Özdemirel (2024), makalesinde Niğde ağızında var olan 68 Eski Türkçe sözcük tespit etmiştir.

1.2. Yöntem

Çalışmada, Doç. Dr. Burak Telli tarafından hazırlanan ve Kahramanmaraş ili ve yöresi ağızları söz varlığıyla ilgili en kapsamlı çalışma olan, toplam 6060 sözün madde başı olarak verildiği “Kahramanmaraş İli ve Yöresi Ağızları Söz Varlığı” adlı eser esas alınmıştır. Eserdeki madde başları, Muharrem Ergin'in “Orhun Abideleri”, Talat Tekin'in “Orhon Türkçesi Grameri” ve Ahmet Caferoğlu'nun “Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü” ile karşılaştırılarak Eski Türkçe sözcüklerin varlığı tespit edilmiştir.

Tespit edilen Eski Türkçe sözcükler, Türkçe Sözlük'te bulunup bulunmamalarına göre “Kahramanmaraş İli ve Yöresi Ağızları Söz Varlığında Bulunup Türkçe Sözlük'te Bulunmayan Eski Türkçe Sözcükler”, “Hem Kahramanmaraş İli ve Yöresi Ağızları Söz Varlığında Hem de Türkçe Sözlük'te Bulunan Eski Türkçe Sözcükler”, “Türkçe Sözlük'te Bulunmasına Rağmen Kahramanmaraş İli ve Yöresi Ağızları Söz Varlığındaki Anlamında Kullanılmayan Eski Türkçe Sözcükler” ve “Eski Türkçe ile Kahramanmaraş Ağızında Kullanılan Diğer Ortak Sözcükler” olmak üzere dört başlık altında incelenmiştir.

Sözcükler madde başı yapılarak verilmiş ve aynı kökten türeyen sözcükler yan yana yazılarak gösterilmiştir. Örneğin; sınık-sınıkçı, bungunluk-bunlu-bunsak... Sözcüklerin sayımında, ses ve şekil değişikliğine uğradığı hâlde aynı sözcüğü karşılayanlar tek sözcük olarak sayılırken,

türetilmiş sözcüklerde bu kurala uyulmamıştır. Örneğin; alayık-alayık (1), güncü-künücü (1), oğru-uğru (1), avlak-avsak-avsal (3), pusanak-pusmak (2), yitmek-yitikçi (2).

2. İNCELEME

Kahramanmaraş ili ve yöresi ağızlarında tespit edilen Eski Türkçe sözcükler, dört gruba ayrılarak incelenmiştir. Bu gruplandırmalarda esas alınan ölçüt, sözcüklerin Türkçe Sözlük'te olup olmamaları, Türkçe Sözlük'te oldukları hâlde Kahramanmaraş ili ve yöresi ağızları söz varlığındaki anlamına benzer anlamlarda kullanılıp kullanılmamaları ve ses değişiklikleri nedeniyle bir kısmı Türkçe Sözlük'te olanlar ve olmayanlardır.

2.1. Kahramanmaraş İli ve Yöresi Ağızları Söz Varlığında Bulunup Türkçe Sözlük'te Bulunmayan Eski Türkçe Sözcükler

Bu bölümde Kahramanmaraş ili ve yöresi ağızları söz varlığında buldukları hâlde Türkçe Sözlük'te bulunmayan Eski Türkçe sözcükler incelenmiştir. Ses değişiklikleri nedeniyle Türkçe Sözlük'te bulunmayan sözcükler de bu gruba dâhil edilmiştir. Bu sözcükler şunlardır:

açımak (ET) / acıklanmak (KA): Sözcük, Eski Türkçede “acımak” (Caferoğlu, 2015, s. 2) anlamıyla kullanılırken, Kahramanmaraş ağzında “üzülmek, acımak, müteessir olmak” (Telli, 2021, s. 24) anlamlarında kullanılmıştır.

ağıl (ET) / ağal (KA): Sözcük, Eski Türkçede “ağıl” (Tekin, 2022, s. 293) anlamında kullanılırken, Kahramanmaraş ağzında “gece, kırdan yatırılan koyun sürüsünü korumak için yapılan çitle çevrili yer, açık ağıl” (Telli, 2021, s. 25) anlamında kullanılmıştır.

ağrı- (ET) / ağrılanmak (KA): Sözcük, Eski Türkçede “ağrılamak, hasta olmak” (Ergin, 2019, s. 115), Kahramanmaraş ağzında ise “hastalanmak” (Telli, 2021, s. 27) anlamındadır.

ağrığ-ağrık-ağruğ (ET) / ağrıklı (KA): Eski Türkçede “ağrı, hastalık, sızı” (Caferoğlu, 2015, s. 7), “hasta, hastalık” (Caferoğlu, 2015, s. 8), “hasta” (Caferoğlu, 2015, s. 8) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “maraz, hastalık” (Telli, 2021, s. 27) anlamlarındadır.

ağ (ET) / ağ (KA): Sözcük, hem Eski Türkçede hem de Kahramanmaraş ağzında “ak, beyaz” (Caferoğlu, 2015, s. 9; Telli, 2021, s. 25) anlamlarındadır.

ağtarmak (ET) / ağtarmak-akdarmak (KA): Eski Türkçede “dönmek, çevrilmek, aktarmak” (Caferoğlu, 2015, s. 9) anlamlarındaki sözcük, Kahramanmaraş ağzında “dolu olan bir şeyi boşaltmak” (Telli, 2021, s. 28) ve “bir şeyi altüst etmek, karıştırmak, savurmak, boşaltmak, devretmek, hatmetmek, çevirmek” (Telli, 2021, s. 28) anlamlarındadır.

ala (ET) / ala (KA): Sözcük, Eski Türkçede “cüzam” (Caferoğlu, 2015, s. 10) anlamındayken, Kahramanmaraş ağzında “siyah, beyaz lekeli bir çeşit deri hastalığı” (Telli, 2021, s. 29) anlamındadır.

alkıguç (ET) / alkıgıcı (KA): Sözcük, Eski Türkçede “hırsız” (Caferoğlu, 2015, s. 11) anlamındayken, Kahramanmaraş ağzında “kaçırıcı, dolandırıcı” (Telli, 2021, s. 31) anlamlarındadır.

alkış (ET) / alhiş-alkış vermek (KA): Eski Türkçede “övme, kutlama, taktis, hayır dua” (Caferoğlu, 2015, s. 12) anlamlarındaki sözcük, Kahramanmaraş ağzında “dua” (Telli, 2021, s. 31), “dua etmek, iyi dileklerde bulunmak” (Telli, 2021, s. 31) anlamlarındadır.

añıg (ET) / adılmak (KA): Eski Türkçede “kötü, fena; çok, pek” (Tekin, 2022, s. 294) anlamlarında kullanılan sözcük, Kahramanmaraş ağzında “adı kötüye çıkmak, kötü ün almak” (Telli, 2021, s. 25) anlamlarında kullanılmıştır.

aş- (ET) / aşmah (KA): Sözcük, Eski Türkçede “açmak, geçmek” (Ergin, 2019, s. 117) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “açmak” (Telli, 2021, s. 36) anlamındadır.

azık-azuk (ET) / azzık (KA): Sözcük, Eski Türkçede “erzak” (Caferoğlu, 2015, s. 29), Kahramanmaraş ağzında “azık” (Telli, 2021, s. 39) anlamındadır.

bağırsağ-bağırsuğ (ET) / bağırsılık-bārsılık-bārsırık-bayırsak (KA): Sözcük, “bağırsak” (Caferoğlu, 2015, s. 31; Telli, 2021, s. 41-43-46) anlamındadır.

baya-bayağı (ET) / bayağ-bayağı (KA): Eski Türkçede “baya” sözcüğü “önce, evvelce” (Caferoğlu, 2015, s. 36), “bayağı” sözcüğü “yukarıda geçen, deminki” (Caferoğlu, 2015, s. 36) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “bayağ” sözcüğü “az önce” (Telli, 2021, s. 45), “bayağı” sözcüğü “deminki, az önceki” (Telli, 2021, s. 45) anlamlarındadır.

bayımağ (ET) / bayımak (KA): Eski Türkçede “zenginleşmek, varlıklanmak” (Caferoğlu, 2015, s. 36), Kahramanmaraş ağzında “zenginleşmek” (Telli, 2021, s. 45) anlamındadır.

bārtinmāk (ET) / bertimek (KA): Eski Türkçede “yaralanmak, kendisini yaralamak” (Caferoğlu, 2015, s. 39) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “yaranın kötü hal alması” (Telli, 2021, s. 48) anlamındadır.

berü (ET) / beriğiki (KA): Eski Türkçede “beri, beride, bu tarafta, beriye” (Ergin, 2019, s. 120) anlamlarındaki sözcük, Kahramanmaraş ağzında “beriki” (Telli, 2021, s. 48) anlamındadır.

bögrā (ET) / bögrek (KA): Sözcük, “böbrek” (Caferoğlu, 2015, s. 49; Telli, 2021, s. 53) anlamındadır.

bölmāk (ET) / pölmek (KA): Eski Türkçede “bölmek, taksim etmek” (Caferoğlu, 2015, s. 50) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “bölmek, parçalamak” (Telli, 2021, s. 161) anlamlarındadır.

böri-büri-bürü (ET) / bürü (KA): Eski Türkçede “kurt, börü” (Caferoğlu, 2015, s. 50-57) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “kurt” (Telli, 2021, s. 56) anlamındadır.

buğday (ET) / buğdayık-buyda (KA): Eski Türkçede “buğday” (Caferoğlu, 2015, s. 51), Kahramanmaraş ağzında “buğdaya benzeyen bir çeşit ot, yabanıl buğday” (Telli, 2021, s. 54) ve “buğday” (Telli, 2021, s. 55) anlamlarındadır.

bukün-bükün (ET) / böğün (KA): Sözcük, “bugün” (Caferoğlu, 2015, s. 51-56; Telli, 2021, s. 53) anlamındadır.

buzadı (ET) / bızadı (KA): Sözcük, Eski Türkçede “buzadı” (Caferoğlu, 2015, s. 56), Kahramanmaraş ağzında “buzadı” (Telli, 2021, s. 50) şeklindedir.

çatık (ET) / çatık (KA): Eski Türkçede “birbirine kenetlenmiş, yapışık” (Caferoğlu, 2015, s. 60) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “birleşik” (Telli, 2021, s. 67) anlamındadır.

çavılmak (ET) / çevk (KA): Eski Türkçede, “güçlenmek, kuvvetlenmek” (Caferoğlu, 2015, s. 60) anlamlarında, Kahramanmaraş ağzında “çevik olan (kimse)” (Telli, 2021, s. 70) anlamındadır.

çızığ (ET) / cızık (KA): Eski Türkçede “çizgi, hareket tarzı ve usulü” (Caferoğlu, 2015, s. 62), Kahramanmaraş ağzında “çizgi” (Telli, 2021, s. 62) anlamındadır.

çizmağ-çizmək (ET) / cızılmak (KA): Eski Türkçede “çizmek” (Caferoğlu, 2015, s. 62-64), Kahramanmaraş ağzında “çizilmek, yırtılmak” (Telli, 2021, s. 62) anlamındadır.

çigidäm (ET) / çidem (KA): Eski Türkçede “bir bitki” (Caferoğlu, 2015, s. 62), Kahramanmaraş ağzında “çiğdem” (Telli, 2021, s. 71) anlamındadır.

çimgän (ET) / çem (KA): Sözcük, “çayır, çimen” (Caferoğlu, 2015, s. 63; Telli, 2021, s. 69) anlamlarındadır.

äb- (ET) / evdirmek-evecen-evedi-eveme-evmek (KA): Eski Türkçede “acele etmek” (Tekin, 2022, s. 298) anlamında, Kahramanmaraş ağzında “evdirmek” sözcüğü “acele etmek, acele ettirmek” (Telli, 2021, s. 92), “evecen” sözcüğü “aceleci” (Telli, 2021, s. 92), “evedi” sözcüğü “acele, çabuk” (Telli, 2021, s. 92), “eveme” sözcüğü “acele etme” (Telli, 2021, s. 92), “evmek” sözcüğü “acele etmek, acele ettirmek” (Telli, 2021, s. 93) anlamlarındadır.

äçä-äçi (ET) / eçe (KA): Eski Türkçede “ağabey, büyük kardeş” (Caferoğlu, 2015, s. 68) anlamlarında, Kahramanmaraş ağzında “büyük kardeş” (Telli, 2021, s. 88) anlamındadır.

äşin- (ET) / eşgin (KA): Eski Türkçede “(atı) eşkin sürmek” (Tekin, 2022, s. 299), Kahramanmaraş ağzında “atın tırısra rahvan arası yürüyüşü” (Telli, 2021, s. 92) anlamındadır.

ilk (ET) / ilkingi (KA): Eski Türkçede “ilk, önce” (Ergin, 2019, s. 126), Kahramanmaraş ağzında “birinci, ilk” (Telli, 2021, s. 116) anlamlarındadır.

kalıñ (ET) / galın (KA): Eski Türkçede “başlık parası” (Tekin, 2022, s. 301), Kahramanmaraş ağzında “düğün öncesi gelinin ailesine verilen para” (Telli, 2021, s. 96) anlamındadır.

ķanda-ķanta (ET) / kanda (KA): Sözcük, “nerede” (Caferoğlu, 2015, s. 165-166; Telli, 2021, s. 121) anlamındadır.

ķart (ET) / kartalaş (KA): Eski Türkçede “kart, ihtiyar” (Caferoğlu, 2015, s. 169), Kahramanmaraş ağzında “kart, yaşlı” (Telli, 2021, s. 123) anlamlarındadır.

ķata (ET) / kada (KA): Sözcük, Eski Türkçede “defa, kez, kerre, sıra” (Caferoğlu, 2015, s. 170) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “sıra” (Telli, 2021, s. 119) anlamındadır.

ķavışmağ (ET) / kauşut-kavşit (KA): Eski Türkçede “kavuşmak, buluşmak, birleşmek” (Caferoğlu, 2015, s. 172), Kahramanmaraş ağzında “kauşut” sözcüğü “yolların birleştiği yer, kavşak” (Telli, 2021, s. 124), “kavşit” sözcüğü “iki yolun, iki suyun, iki dağın birleştiği yer, kavşak” (Telli, 2021, s. 124) anlamlarındadır.

ķaymağ (ET) / kayıpmak (KA): Eski Türkçede “kaymak, meyletmek, yönelmek” (Caferoğlu, 2015, s. 173) anlamlarında, Kahramanmaraş ağzında “kaymak” (Telli, 2021, s. 125) anlamındadır.

ķıra (ET) / kire (KA): Sözcük, Eski Türkçede “tarla, ekin yeri” (Caferoğlu, 2015, s. 176) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “üst tabakası kalın olmayan, toprağı boz renkli, verimsiz arazi” (Telli, 2021, s. 133) anlamındadır.

ķırğağ (ET) / gırak (KA): Eski Türkçede “elbisenin yanı, kenarı, kenar” (Ergin, 2019, s. 131) anlamlarında, Kahramanmaraş ağzında “kenar” (Telli, 2021, s. 100) anlamındadır.

ķikşür- (ET) / kışkırtmek (KA): Eski Türkçede “kışkırtmak, aleyhe tahrik etmek” (Tekin, 2022, s. 303) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “insan ya da hayvanı kavgaya kışkırtmak” (Telli, 2021, s. 134) anlamındadır.

kolçaç (ET) / kolcak (KA): Eski Türkçede “kolcuk” (Caferoğlu, 2015, s. 180), Kahramanmaraş ağzında “ceket, gömlek ya da elbise kollarının kirlenmesine engel olmak için bilekten dirseğe kadar geçirilen eğreti kolluk” (Telli, 2021, s. 135) anlamındadır.

köfänç-kövänç (ET) / kofalmak-kovalmak-kovunmak (KA): Eski Türkçede “gurur, kibir” (Caferoğlu, 2015, s. 114) ve “ululanma, büyüklenme, gurur, güvenç, kibir, azamet” (Caferoğlu, 2015, s. 118) anlamlarındaki sözcük, Kahramanmaraş ağzında “gururlanmak, övünmek” (Telli, 2021, s. 135-136) anlamlarındadır.

könilig (ET) / künilik (KA): Eski Türkçede “adil, dürüst, adilce” (Caferoğlu, 2015, s. 116) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “adalet, doğruluk” (Telli, 2021, s. 140) anlamlarındadır.

körtük (ET) / körtük (KA): Eski Türkçede “kar yığını, kar sahası” (Caferoğlu, 2015, s. 117) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “yığın” (Telli, 2021, s. 137) anlamındadır.

külunlamak (ET) / kunnamak (KA): Eski Türkçede “at doğurmak, at tay vermek, gunnmak” (Caferoğlu, 2015, s. 186) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “hayvanlar doğurmak” (Telli, 2021, s. 138) anlamındadır.

köz (ET) / kuzan-kuzay (KA): Eski Türkçede “güneş görmeyen yer, gölgeli yer, dağın güneş görmeyen yamacı, kuzey yamacı” (Ergin, 2019, s. 134) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “kuzan” sözcüğü “gölgelik, serin yer” (Telli, 2021, s. 139), “kuzay” sözcüğü “güneş görmeyen, gölgelik yer” (Telli, 2021, s. 139) anlamlarındadır.

oğşamak-oğşamak-okşamak (ET) / oğşamak (KA): Eski Türkçede “benzemek” (Caferoğlu, 2015, s. 139-140) anlamındayken, Kahramanmaraş ağzında “benzemek, andırmak” (Telli, 2021, s. 152) anlamlarındadır.

ongarmak (ET) / ogarmak-oğarmak (KA): Eski Türkçede “onarmak, iyileştirmek, iyi ve sağlam yapmak” (Caferoğlu, 2015, s. 141) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “onarmak” (Telli, 2021, s. 152) anlamındadır.

ög- (ET) / öğüngeç (KA): Eski Türkçede “övmek, methetmek” (Ergin, 2019, s. 137) anlamlarında, Kahramanmaraş ağzında “kendi kendini öven, övüngen” (Telli, 2021, s. 154) anlamlarındadır.

sınamak (ET) / sınıngılı (KA): Eski Türkçede “denemek, sınamak, tecrübe etmek” (Caferoğlu, 2015, s. 203) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “denenmiş, denemeden geçmiş; denemiş, bilgili, tecrübeli” (Telli, 2021, s. 167) anlamlarındadır.

sınılamak (ET) / sinilemek (KA): Eski Türkçede “ağlamak” (Caferoğlu, 2015, s. 204) anlamındayken, Kahramanmaraş ağzında “hafif sesle inleyerek ağlamak” (Telli, 2021, s. 168) anlamındadır.

singirmäk (ET) / siğirmek (KA): Eski Türkçede “yutmak, hazmetmek, sindirmek” (Caferoğlu, 2015, s. 206) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “sindirmek, hazmetmek” (Telli, 2021, s. 168) anlamlarındadır.

suvamak (ET) / suvamak (KA): Eski Türkçede “sulamak, ıska etmek; sıvamak” (Caferoğlu, 2015, s. 213) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “sıvamak” (Telli, 2021, s. 170) anlamındadır.

şaşmak (ET) / şaş-şaşanlamak (KA): Eski Türkçede “şaşmak” (Caferoğlu, 2015, s. 216) anlamındayken, Kahramanmaraş ağzında “şaş” sözcüğü “şaşkın” (Telli, 2021, s. 172),

“şaşanlamak” sözcüğü “şaşırp ne yapacağını bilemez halde olmak” (Telli, 2021, s. 172) anlamındadır.

tağar (ET) / dârcık (KA): Eski Türkçede “torba, dağarcık, dağar” (Caferoğlu, 2015, s. 219) anlamlarında, Kahramanmaraş ağzında “dağarcık” (Telli, 2021, s. 79) anlamındadır.

tañ (ET) / dan-dân-dañ (KA): Eski Türkçede “tan, şafak” (Tekin, 2022, s. 309), Kahramanmaraş ağzında “sabah vakti, tan” (Telli, 2021, s. 78) anlamlarındadır.

tartmağ (ET) / dartı-dartmak (KA): Eski Türkçede “tartmak, çekmek, almak” (Caferoğlu, 2015, s. 227) anlamlarında, Kahramanmaraş ağzında “dartı” sözcüğü “tartı, ölçü, ağırlık” (Telli, 2021, s. 79), “dartmak” sözcüğü “çekmek, asılmak” (Telli, 2021, s. 79) anlamlarındadır.

tavış (ET) / davuş (KA): Eski Türkçede “gürültü, şamata” (Caferoğlu, 2015, s. 229), Kahramanmaraş ağzında “ses, hafif gürültü, hışırtı, tıkırtı” (Telli, 2021, s. 79) anlamlarındadır.

tâgirmi (ET) / değirmi (KA): Eski Türkçede “değirmi, yuvarlak, çevre” (Caferoğlu, 2015, s. 231) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “yuvarlak” (Telli, 2021, s. 80) anlamındadır.

tâpmäk (ET) / depik (KA): Eski Türkçede “tepme, vurma, çifte atma” (Caferoğlu, 2015, s. 234) anlamlarında, Kahramanmaraş ağzında “tekme, çifte” (Telli, 2021, s. 80) anlamlarındadır.

tâzmäk (ET) / tezmek (KA): Eski Türkçede “kaçmak, firar etmek” (Caferoğlu, 2015, s. 236) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “dışarıya ilk defa çıkarılan buzağının kaçıp gitmesi, kaybolması” (Telli, 2021, s. 178) anlamındadır.

tınglamak (ET) / dinemek (KA): Eski Türkçede “dinlemek, kulak asmak” (Caferoğlu, 2015, s. 237), Kahramanmaraş ağzında “dinlemek” (Telli, 2021, s. 83) anlamındadır.

törçimäk (ET) / töremek (KA): Eski Türkçede “türemek, doğmak, neşet etmek” (Caferoğlu, 2015, s. 249) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “çoğalmak” (Telli, 2021, s. 181) anlamındadır.

törtkil (ET) / dördül (KA): Eski Türkçede “kare, dörtgen, dört köşeli, murabba” (Caferoğlu, 2015, s. 249), Kahramanmaraş ağzında “kare, dörtgen” (Telli, 2021, s. 85) anlamlarındadır.

tünür (ET) / düğür (KA): Eski Türkçede “dünür” (Tekin, 2022, s. 312), Kahramanmaraş ağzında “evlenenlerin anne ve babaları” (Telli, 2021, s. 86) anlamındadır.

tütmäk (ET) / tütütmek (KA): Eski Türkçede “tütmek, duman çıkarmak” (Caferoğlu, 2015, s. 260) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “tütsülemek” (Telli, 2021, s. 182) anlamındadır.

utuz- (ET) / utuzmak (KA): Eski Türkçede “oyunda ya da bahiste kaybetmek” (Tekin, 2022, s. 313), Kahramanmaraş ağzında “oyunda, kumarda yitirmek” (Telli, 2021, s. 184) anlamındadır.

ür (ET) / ör (KA): Eski Türkçede “ekin” (Caferoğlu, 2015, s. 273), Kahramanmaraş ağzında “tohum” (Telli, 2021, s. 155) anlamındadır.

ürmäk (ET) / ürmek (KA): Sözcük, “havlamak” (Caferoğlu, 2015, s. 273; Telli, 2021, s. 185) anlamındadır.

yim (ET) / yim (KA): Eski Türkçede “yem, yemek” (Caferoğlu, 2015, s. 296) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “yem” (Telli, 2021, s. 193) anlamındadır.

yumuş (ET) / yumuş (KA): Sözcük, Eski Türkçede “iş, hizmet” (Tekin, 2022, s. 316), Kahramanmaraş ağzında “iş, hizmet buyruğu” (Telli, 2021, s. 194) anlamlarındadır.

2.2. Hem Kahramanmaraş İli ve Yöresi Ağızları Söz Varlığında Hem de Türkçe Sözlük'te Bulunan Eski Türkçe Sözcükler

Bu bölümde incelenen sözcükler, hem Kahramanmaraş ili ve yöresi ağızları söz varlığında hem de Türkçe Sözlük'te bulunan Eski Türkçe sözcüklerdir. Bu sözcükler şunlardır:

ada-ata (ET) / ede (KA): Eski Türkçede “baba” (Caferoğlu, 2015, s. 3-24) anlamındayken, Kahramanmaraş ağzında “büyük kardeş; baba” (Telli, 2021, s. 88) anlamlarındadır.

ağar-ağır (ET) / ağır (KA): Eski Türkçede “ağır, şerefli, oturaklı” (Caferoğlu, 2015, s. 6), “ağır, çetin” (Caferoğlu, 2015, s. 7) anlamlarındaki sözcük, Kahramanmaraş ağzında “olgun, terbiyeli, oturaklı, akli başında” (Telli, 2021, s. 26) anlamlarında kullanılmıştır.

al (ET) / al (KA): Eski Türkçede “al, hile, aldatma” (Caferoğlu, 2015, s. 10) anlamlarındaki sözcük, Kahramanmaraş ağzında “hile, tuzak” (Telli, 2021, s. 28) anlamlarındadır.

āla (ET) / alacalı (KA): Sözcük, Eski Türkçede “ala, alaca, benekli” (Tekin, 2022, s. 293) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “siyahla beyaz karışık renk, siyahlı beyazlı” (Telli, 2021, s. 29) anlamlarındadır.

apa (ET) / aba (KA): Eski Türkçede “abla” (Tekin, 2022, s. 294) anlamıyla kullanılan sözcük, Kahramanmaraş ağzında “abla, anne, büyükanne, hanım, hanımefendi” (Telli, 2021, s. 23) anlamlarında kullanılmıştır.

arınmak (ET) / arınmak (KA): Eski Türkçede “arınmak, temizlenmek” (Caferoğlu, 2015, s. 19) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “temizlenmek, yıkanmak” (Telli, 2021, s. 34) anlamlarındadır.

aş (ET) / aş (KA): Eski Türkçede “aş, yiyecek, yemek” (Caferoğlu, 2015, s. 23) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “pirinç pilavı” (Telli, 2021, s. 35) anlamındadır.

bäg (ET) / bey (KA): Eski Türkçede “bey, efendi” (Caferoğlu, 2015, s. 37), Kahramanmaraş ağzında “Çerkez ağası, paşa” (Telli, 2021, s. 49) anlamındadır.

bor (ET) / boran (KA): Eski Türkçede “boran, kar fırtınası, kasırga” (Tekin, 2022, s. 297), Kahramanmaraş ağzında “şiddetli kar, fırtına, kasırga” (Telli, 2021, s. 52) anlamlarındadır.

bökä (ET) / böke (KA): Eski Türkçede “yiğit, savaşçı” (Tekin, 2022, s. 297), Kahramanmaraş ağzında “güçlü, elebaşı, pehlivan yapılı” (Telli, 2021, s. 53) anlamındadır.

bür-pür (ET) / pür (KA): Eski Türkçede “tomurcuk” (Caferoğlu, 2015, s. 57-159) anlamındayken, Kahramanmaraş ağzında “çam, ardıç, ladin ağaçlarının iğne gibi ince yaprakları” (Telli, 2021, s. 161) anlamındadır.

çanağ (ET) / çanak (KA): Eski Türkçede “çanak, kap, ölçü kabı” (Caferoğlu, 2015, s. 59) anlamlarında, Kahramanmaraş ağzında “ağaçtan ve madenden yapılmış kap” (Telli, 2021, s. 66) anlamındadır.

çaruğ (ET) / çarık (KA): Eski Türkçede “çarık” (Caferoğlu, 2015, s. 60), Kahramanmaraş ağzında “tek parça derinin topuğu kapatacak şekilde ayağa sarılması ve üst kısmından sırımlarla bağlanmasıyla oluşan, yumuşak deriden yapılan terlik” (Telli, 2021, s. 67) anlamındadır.

çommağ (ET) / çimmek (KA): Eski Türkçede “batmak, dalmak” (Caferoğlu, 2015, s. 65) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “yıkanmak” (Telli, 2021, s. 72) anlamındadır.

äm-im-yäm (ET) / em (KA): Eski Türkçede “ilaç, tedavi vasıtası, em” (Caferoğlu, 2015, s. 71-94-293) anlamlarındaki sözcük, Kahramanmaraş ağzında “ilaç, merhem” (Telli, 2021, s. 90) anlamındadır.

ämdi-ämti (ET) / imdi (KA): Eski Türkçede “şimdi, imdi” (Caferoğlu, 2015, s. 71-72) anlamlarında, Kahramanmaraş ağzında “şimdi” (Telli, 2021, s. 117) anlamındadır.

änük (ET) / enik (KA): Eski Türkçede “hayvan yavrusu” (Caferoğlu, 2015, s. 73) anlamındayken, Kahramanmaraş ağzında “kedi ve köpek yavrusu” (Telli, 2021, s. 91) anlamındadır.

änüklämäk (ET) / eniklemek (KA): Eski Türkçede “yavrulamak (hayvan için)” (Caferoğlu, 2015, s. 73) anlamındayken, Kahramanmaraş ağzında “doğurmak, kuzlamak” (Telli, 2021, s. 91) anlamlarındadır.

ärkâç (ET) / erkeç (KA): Eski Türkçede “genç teke” (Caferoğlu, 2015, s. 74), Kahramanmaraş ağzında “dört yaşındaki erkek keçi” (Telli, 2021, s. 92) anlamındadır.

ätlig (ET) / etlik (KA): Eski Türkçede “etli, semiz” (Caferoğlu, 2015, s. 78) anlamlarında, Kahramanmaraş ağzında “kış için etinden kıyma, kavurma, pastırma ve sucuk yapılan semiz hayvan” (Telli, 2021, s. 92) anlamındadır.

ätük (ET) / edik (KA): Eski Türkçede “edik, terlik, ayakkabı, çizme” (Caferoğlu, 2015, s. 78) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “köylü çizmesi, mest, ayakkabı” (Telli, 2021, s. 88) anlamlarındadır.

hara huş (ET) / karakuş (KA): Eski Türkçede “kartal” (Caferoğlu, 2015, s. 81), Kahramanmaraş ağzında “çaylak” (Telli, 2021, s. 122) anlamındadır.

ıgmağ (ET) / ıgıl ıgıl (KA): Eski Türkçede “durgunlaşmak, tıkanmak, ağır ağır akmak (mayı)” (Caferoğlu, 2015, s. 85) anlamlarında, Kahramanmaraş ağzında “sürekli, yavaş yavaş (su vb. sıvıların akması için)” (Telli, 2021, s. 114) anlamındadır.

ırlamağ-ırlämäk (ET) / ırlamak (KA): Sözcük, “şarkı, türkü söylemek” (Caferoğlu, 2015, s. 87-97; Telli, 2021, s. 115) anlamlarındadır.

ğarmağ (ET) / karmak (KA): Sözcük, “karıştırmak” (Caferoğlu, 2015, s. 169; Telli, 2021, s. 123) anlamındadır.

ğaşanmağ (ET) / kaçanmak (KA): Eski Türkçede “işemek” (Caferoğlu, 2015, s. 170), Kahramanmaraş ağzında “at, eşek işemek” (Telli, 2021, s. 123) anlamındadır.

käçä (ET) / geçe (KA): Eski Türkçede “öte tarafta, geçerek” (Caferoğlu, 2015, s. 103), Kahramanmaraş ağzında “taraf, yön” (Telli, 2021, s. 98) anlamlarındadır.

käzmäk (ET) / gezelemek-gezgin (KA): Eski Türkçede “gezmek, dolaşmak” (Caferoğlu, 2015, s. 108) anlamlarında, Kahramanmaraş ağzında “gezelemek” sözcüğü “can sıkıntısından boşboşuna gezmek” (Telli, 2021, s. 99), “gezgin” sözcüğü “çok gezen (kimse)” (Telli, 2021, s. 99) anlamlarındadır.

ğınamağ (ET) / kınamak (KA): Eski Türkçede “cezalandırmak, kınamak; incitmek” (Caferoğlu, 2015, s. 175) anlamlarında, Kahramanmaraş ağzında “ayıplamak” (Telli, 2021, s. 130) anlamındadır.

kısgaç-kısgaç-kızgaç (ET) / kısgaç (KA): Eski Türkçede “kısgaç” (Caferoğlu, 2015, s. 176-177-178), Kahramanmaraş ağzında “demircilerin kızgın demiri tuttıkları maşa gibi bir araç” (Telli, 2021, s. 132) anlamındadır.

kon- (ET) / konalga (KA): Eski Türkçede “konmak, yerleşmek, konaklamak” (Ergin, 2019, s. 132), Kahramanmaraş ağzında “göçebe ve yolcuların yolculuk ya da göç sırasında kondukları sulu, otlu yerler, konak yeri; konaklama yeri; durak” (Telli, 2021, s. 135) anlamlarındadır.

koz (ET) / koz (KA): Eski Türkçede “ceviz; alev, kor, köz, ateş” (Caferoğlu, 2015, s. 184) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “ceviz” (Telli, 2021, s. 136) anlamındadır.

köl (ET) / gölek (KA): Sözcük, Eski Türkçede “göl” (Ergin, 2019, s. 133) anlamında, Kahramanmaraş ağzında “küçük su birikintisi, gölcük; tarla içerisinde bulunan su havuzu, bataklık” (Telli, 2021, s. 102) anlamlarındadır.

kön (ET) / gön (KA): Eski Türkçede “gön, deri” (Caferoğlu, 2015, s. 115), Kahramanmaraş ağzında “hayvan derisi; kösele” (Telli, 2021, s. 102) anlamlarındadır.

kuşçı (ET) / kuşçu (KA): Eski Türkçede “kuşçu” (Caferoğlu, 2015, s. 188) anlamındayken, Kahramanmaraş ağzında “güvercin besleyen, bu işe ilgili kimse” (Telli, 2021, s. 139) anlamlarındadır.

künilâmäk (ET) / günülemek (KA): Eski Türkçede “kıskanmak” (Caferoğlu, 2015, s. 123) anlamındayken, Kahramanmaraş ağzında “çekememek, kıskanmak” (Telli, 2021, s. 105) anlamlarındadır.

künintä (ET) / günde (KA): Eski Türkçede “her gün, devamlı, sürekli” (Caferoğlu, 2015, s. 123), Kahramanmaraş ağzında “günde, her gün” (Telli, 2021, s. 140) anlamlarındadır.

kütmäk (ET) / gütmek (KA): Sözcük, Eski Türkçede “güdmek, bakmak, itina göstermek, özen vermek” (Caferoğlu, 2015, s. 124) anlamlarında, Kahramanmaraş ağzında “hayvan otlatmak” (Telli, 2021, s. 105) anlamındadır.

okı- (ET) / okuntu-okuyucu (KA): Eski Türkçede “çağırarak, davet etmek” (Ergin, 2019, s. 136) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “okuntu” sözcüğü “atlet, çorap, gömlek vb. hediyelerle verilen düğün davetiyesi” (Telli, 2021, s. 152), “okuyucu” sözcüğü “düğün çağırıcısı (genellikle kadın)” (Telli, 2021, s. 152) anlamındadır.

ongulmağ (ET) / onulmak (KA): Sözcük, Eski Türkçede “iyileşmek, sağalmak” (Caferoğlu, 2015, s. 142) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “iyileşmek (yara için)” (Telli, 2021, s. 153) anlamındadır.

otamağ (ET) / otamak (KA): Eski Türkçede “tedavi etmek” (Caferoğlu, 2015, s. 144) anlamındayken, Kahramanmaraş ağzında “hastalığı iyileştirmek; yapmak, etmek” (Telli, 2021, s. 153) anlamlarındadır.

otaçı (ET) / otacı (KA): Eski Türkçede “doktor, hekim, tabip” (Caferoğlu, 2015, s. 144) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “ev ilacıyla göz hastalığını iyileştiren göz doktoru” (Telli, 2021, s. 153) anlamındadır.

oymağ (ET) / oymacı-oyum (KA): Eski Türkçede “oymak, delmek, çukur açmak” (Caferoğlu, 2015, s. 145) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “oymacı” sözcüğü “ahşap oyma işini yapan kimse” (Telli, 2021, s. 153), “oyum” sözcüğü “delik” (Telli, 2021, s. 153) anlamındadır.

öz (ET) / öz (KA): Eski Türkçede “dere” (Caferoğlu, 2015, s. 155) anlamındayken, Kahramanmaraş ağzında “su arki; dere, çay, ırmak” (Telli, 2021, s. 156) anlamlarındadır.

sasığ (ET) / sası (KA): Eski Türkçede “çürük, kokmuş, fena” (Caferoğlu, 2015, s. 198) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “kokmuş, bayatlamış” (Telli, 2021, s. 164) anlamlarındadır.

sasımak (ET) / sasımak (KA): Sözcük, Eski Türkçede “kokmak, çürümek, fenalaşmak” (Caferoğlu, 2015, s. 198) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “yiyeyeğin tadının bozulması” (Telli, 2021, s. 165) anlamındadır.

sı- (ET) / sımak (KA): Eski Türkçede “kırmak, tahrip etmek” (Tekin, 2022, s. 308) anlamlarındaki sözcük, Kahramanmaraş ağzında “kırmak, bozmak” (Telli, 2021, s. 167) anlamlarındadır.

sınuk (ET) / sınık-sınıkçı (KA): Eski Türkçede “kırık” (Tekin, 2022, s. 308) anlamındayken, Kahramanmaraş ağzında “sınık” sözcüğü “kırık, çıkık” (Telli, 2021, s. 167), “sınıkçı” sözcüğü “kırık, çıkık bağlayan kimse” (Telli, 2021, s. 167) anlamındadır.

sırux (ET) / sıruk (KA): Eski Türkçede “sırık” (Caferoğlu, 2015, s. 204) anlamındayken, Kahramanmaraş ağzında “keçenin rulo haline gelmesini sağlayan 2 metre uzunluğundaki değnek; kuşların uzun menzile gitmesi için ucuna siyah çaput veya deri bağlanan ve sallanan değnek, uçurmaya yarayan siyah bezler bağlanmış uzun sopa” (Telli, 2021, s. 167) anlamındadır.

sin (ET) / sin (KA): Eski Türkçede “vücut, ceset; mezar” (Tekin, 2022, s. 308) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “ölü gömülen yer, kabir” (Telli, 2021, s. 168) anlamlarındadır.

sünmāk (ET) / sünmek (KA): Eski Türkçede “gevşemek, hafiflemek” (Caferoğlu, 2015, s. 214), Kahramanmaraş ağzında “çekilerek uzamak, esnemek” (Telli, 2021, s. 170) anlamlarındadır.

süzmāk (ET) / süzmek (KA): Eski Türkçede “süzmek, temizlemek” (Caferoğlu, 2015, s. 215) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “temize çekmek” (Telli, 2021, s. 170) anlamındadır.

tabar (ET) / davar (KA): Eski Türkçede “davar” (Tekin, 2022, s. 309), Kahramanmaraş ağzında “kıl keçi” (Telli, 2021, s. 79) anlamındadır.

tam (ET) / dam (KA): Eski Türkçede “duvar, dam” (Ergin, 2019, s. 141) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “toprak damlı ev, kulübe, köy evi” (Telli, 2021, s. 78) anlamlarındadır.

tarıg (ET) / darı (KA): Eski Türkçede “hububat, ekin” (Tekin, 2022, s. 309) anlamlarında, Kahramanmaraş ağzında “mısır” (Telli, 2021, s. 79) anlamındadır.

taz (ET) / daz (KA): Eski Türkçede “kel” (Caferoğlu, 2015, s. 230), Kahramanmaraş ağzında “kellerin başında kellikten geriye kalmış izler; otsuz, çıplak arazi, tepe” (Telli, 2021, s. 79) anlamlarındadır.

täbrämāk (ET) / depremek (KA): Eski Türkçede “depremek, kımıldamak, sarsılmak; sallanmak, titremek” (Caferoğlu, 2015, s. 230), Kahramanmaraş ağzında “kımıldamak, olduğu yerde hafifçe hareket etmek” (Telli, 2021, s. 80) anlamlarındadır.

tirämāk (ET) / direşmek (KA): Eski Türkçede “desteklemek, diremek” (Caferoğlu, 2015, s. 240) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “karşılıklı ayak diremek” (Telli, 2021, s. 83) anlamındadır.

tiyişmāk (ET) / deyişme (KA): Sözcük, Eski Türkçede “söyleşmek” (Caferoğlu, 2015, s. 242), Kahramanmaraş ağzında “karşılıklı saz eşliğinde atışma” (Telli, 2021, s. 81) anlamındadır.

ton (ET) / don (KA): Sözcük, Eski Türkçede “elbise” (Ergin, 2019, s. 144) anlamında, Kahramanmaraş ağzında “çamaşır, gelin elbisesi, kadın elbisesi” (Telli, 2021, s. 84) anlamlarındadır.

torulmak-turulmak (ET) / durulmak (KA): Eski Türkçede “durulmak, süzülme, berraklaşmak” (Caferoğlu, 2015, s. 247-254) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “berraklaşmak” (Telli, 2021, s. 86) anlamındadır.

törü (ET) / türe (KA): Sözcük, Eski Türkçede “töre, kanun, nizam, örf ve adet, görenek, düzen, tören, devlet nizamı” (Ergin, 2019, s. 145) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “görenek, gelenek” (Telli, 2021, s. 182) anlamlarındadır.

töşäk-tüşäk (ET) / döşsek (KA): Eski Türkçede “döşek, yastık” (Caferoğlu, 2015, s. 250-259), Kahramanmaraş ağzında “yatak, şilte, minder” (Telli, 2021, s. 85) anlamlarındadır.

tulung (ET) / duluk (KA): Eski Türkçede “şakak” (Caferoğlu, 2015, s. 252), Kahramanmaraş ağzında “yanak, şakak, avurt; yanak, yanak içi” (Telli, 2021, s. 86) anlamlarındadır.

tuman (ET) / duman (KA): Sözcük, Eski Türkçede “duman, sis” (Tekin, 2022, s. 311) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “sis” (Telli, 2021, s. 86) anlamındadır.

tutmak (ET) / tutak (KA): Eski Türkçede “tutmak; yakalamak; sap” (Caferoğlu, 2015, s. 255) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “ateş üstündeki kabı tutup indirmek için bez ve benzeri şeylerden yapılan tutacak; kazan kulpu vb. tutacak yerler” (Telli, 2021, s. 181) anlamlarındadır.

tütün (ET) / tütün (KA): Sözcük, “duman” (Caferoğlu, 2015, s. 260; Telli, 2021, s. 182) anlamındadır.

ula- (ET) / ulamak (KA): Eski Türkçede “eklemek, birleştirmek” (Tekin, 2022, s. 312), Kahramanmaraş ağzında “eklemek, yamamak” (Telli, 2021, s. 183) anlamlarındadır.

urbağ (ET) / urba (KA): Sözcük, Eski Türkçede “elbise, giyecek” (Caferoğlu, 2015, s. 266) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “elbise” (Telli, 2021, s. 184) anlamındadır.

ut- (ET) / utmak (KA): Eski Türkçede “oyunda ya da bahiste kazanmak” (Tekin, 2022, s. 313), Kahramanmaraş ağzında “oyunda, kumarda kazanmak” (Telli, 2021, s. 184) anlamındadır.

uz (ET) / uz (KA): Sözcük, Eski Türkçede “sanat, sanat eseri; usta, sanatkar, mahir” (Ergin, 2019, s. 147) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “becerikli, akıllı, anlayışlı” (Telli, 2021, s. 184) anlamlarındadır.

ülüş (ET) / üleş (KA): Eski Türkçede “hisse, pay, parça, bölüm, kısım” (Caferoğlu, 2015, s. 272) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “pay” (Telli, 2021, s. 185) anlamındadır.

üzängü (ET) / üzengi (KA): Eski Türkçede “üzengi” (Caferoğlu, 2015, s. 275) anlamındayken, Kahramanmaraş ağzında “eyerin iki yanında asılı bulunan ve hayvana binildiğinde ayakların basılmasına yarayan, altı düz demir halka” (Telli, 2021, s. 186) anlamındadır.

yalavaç (ET) / yalvaç (KA): Eski Türkçede “elçi, peygamber, yalavaç” (Caferoğlu, 2015, s. 281) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “peygamber” (Telli, 2021, s. 189) anlamındadır.

yançuk (ET) / yancık (KA): Eski Türkçede “kese, torba, cep” (Caferoğlu, 2015, s. 283) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “iğle ip yaparken baldıra takılan plastik veya bez parçası” (Telli, 2021, s. 189) anlamındadır.

yazı (ET) / yazı (KA): Eski Türkçede “ova, düzlük, düz” (Ergin, 2019, s. 150), Kahramanmaraş ağzında “düzlük, ova” (Telli, 2021, s. 191) anlamlarındadır.

yeg (ET) / yeg (KA): Eski Türkçede “daha iyi” (Tekin, 2022, s. 315) anlamında, Kahramanmaraş ağzında “daha iyi, yeğ” (Telli, 2021, s. 191) anlamlarındadır.

yılkı (ET) / yilkı (KA): Eski Türkçede “yılık, at sürüsü; hayvan, hayvan sürüsü, davar” (Ergin, 2019, s. 150) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “at sürüsü” (Telli, 2021, s. 193) anlamındadır.

yirmäk (ET) / yermek (KA): Eski Türkçede “kötülemek, aşağılamak; yermek, kızmak, hiddetlenmek” (Caferoğlu, 2015, s. 298) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “birinin ardından kötülüğünü söylemek, bir şeyi beğenmemek” (Telli, 2021, s. 192) anlamlarındadır.

yitür- (ET) / yitirmek (KA): Eski Türkçede “yitirmek, kaybetmek” (Ergin, 2019, s. 151) anlamlarında, Kahramanmaraş ağzında “kaybetmek” (Telli, 2021, s. 193) anlamındadır.

yoğun (ET) / yoğun (KA): Sözcük, Eski Türkçede “kalın, yoğun, kaba” (Ergin, 2019, s. 151), Kahramanmaraş ağzında “kaba, kalın, iri (elek, iğne vb.)” (Telli, 2021, s. 193) anlamlarındadır.

yürük (ET) / yörük (KA): Eski Türkçede “yörük, yürük” (Caferoğlu, 2015, s. 307) anlamlarındaki sözcük, Kahramanmaraş ağzında “göçebe” (Telli, 2021, s. 194) anlamındadır.

2.3. Türkçe Sözlük'te Bulunmasına Rağmen Kahramanmaraş İli ve Yöresi Ağzları Söz Varlığında Kullanılmayan Eski Türkçe Sözcükler

Bu bölümde hem Kahramanmaraş ili ve yöresi ağzları söz varlığında hem de Türkçe Sözlük'te bulunmasına rağmen Kahramanmaraş ağzındaki anlamlarıyla Türkçe Sözlük'teki anlamları arasında benzerlik olmayan Eski Türkçe sözcükler incelenmiştir.

arığ (ET) / arı-arık (KA): Eski Türkçede “temiz, arı, saf, kusursuz, mukaddes” (Caferoğlu, 2015, s. 19) anlamlarında kullanılan sözcük, Kahramanmaraş ağzında “temiz, tertemiz, saf, iyi” (Telli, 2021, s. 34) anlamlarındadır. Türkçe Sözlük'te “arık” sözcüğü “ark; zayıf” (TDK, 2023, s. 227) anlamlarındadır.

azmak (ET) / azmak (KA): Eski Türkçede “azmak, şaşırarak, yoldan çıkmak” (Caferoğlu, 2015, s. 29) anlamlarındaki sözcük, Kahramanmaraş ağzında “yolunu kaybetmek, şaşırarak, kaybolmak” (Telli, 2021, s. 39) anlamlarındadır. Sözcük, Türkçe Sözlük'te “bir nehir veya dereden ayrılan kol; bataklık; taşkınlıkta ileri gitmek; hayvanlar iki ayrı ırktan doğmak” (TDK, 2023, s. 338) gibi anlamlarda kullanılmıştır.

balık (ET) / balık (KA): Eski Türkçede “şehir” (Ergin, 2019, s. 118) anlamındayken, Kahramanmaraş ağzında “şehir, mahalle” (Telli, 2021, s. 42) anlamlarındadır. Türkçe Sözlük'te sözcük, “omurgalılarından, suda yaşayan, solungaçla nefes alan ve yumurtadan üreyen hayvanların genel adı” (TDK, 2023, s. 383) anlamındadır.

baş (ET) / başıl (KA): Eski Türkçede “baş; dağın başı, tepe, zirve; şef, başkan, kumandan” (Ergin, 2019, s. 119), Kahramanmaraş ağzında “başkan, başbuğ, lider” (Telli, 2021, s. 44) anlamlarındadır. Türkçe Sözlük'te “başıl” sözcüğü “başla ilgili, başa ait olan; çocuk oyunlarında oyuna ilk başlayan ve oyunu yöneten” (TDK, 2023, s. 426) anlamlarında kullanılmıştır.

egri (ET) / ağı (KA): Sözcük, hem Eski Türkçede hem de Kahramanmaraş ağzında “eğri” (Ergin, 2019, s. 123; Telli, 2021, s. 27) anlamındadır. Türkçe Sözlük'te “ağı” sözcüğü “sinir uçlarının şiddetli biçimde uyarılmasıyla ortaya çıkan, vücudun herhangi bir yerinde oluşan rahatsızlık hissi; veca” (TDK, 2023, s. 82) anlamlarındadır.

älitmäk (ET) / eletmek (KA): Eski Türkçede “getirmek, iletmek” (Caferoğlu, 2015, s. 71) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “iletmek” (Telli, 2021, s. 90) anlamındadır. Türkçe Sözlük’te “eletmek” sözcüğü “eleme işini yaptırmak” (TDK, 2023, s. 1171) anlamındadır.

kanı (ET) / kanı (KA): Eski Türkçede “hani, nerede” (Ergin, 2019, s. 128), Kahramanmaraş ağzında “hangi, nerede” (Telli, 2021, s. 121) anlamlarındadır. Sözcük, Türkçe Sözlük’te “bir konuda kesin delillere dayanmadan varılan yargı” (TDK, 2023, s. 1854) anlamındadır.

katıg (ET) / katıklı (KA): Sözcük, Eski Türkçede “karışık, katışık, karma” (Caferoğlu, 2015, s. 171) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “karışık, arı olmayan, hileli” (Telli, 2021, s. 124) anlamlarındadır. Türkçe Sözlük’te “katıklı” sözcüğü “içinde katık bulunan” (TDK, 2023, s. 1931) anlamındadır.

kırkmağ (ET) / kırklık (KA): Eski Türkçede “tırış etmek, kırpmak, hayvan tüyünü kesmek” (Caferoğlu, 2015, s. 176) anlamlarında, Kahramanmaraş ağzında “davar kırkılan makas; koyun, keçi gibi hayvanların yün veya kıllarını kesme aracı” (Telli, 2021, s. 131) anlamlarındadır. Türkçe Sözlük’te “kırklık” sözcüğü “kırk tanesi bir arada olan veya içinde aynı şeyden kırk tane bulunan; kırk yaş dolaylarında olan veya görünen (kimse)” (TDK, 2023, s. 2018) gibi anlamlarda kullanılmıştır.

ögränmäk (ET) / öğrenmek (KA): Eski Türkçede “alışmak” (Caferoğlu, 2015, s. 147) anlamındayken, Kahramanmaraş ağzında “bir şeye alışmak, bir şeyi alışkanlık durumuna getirmek” (Telli, 2021, s. 154) anlamlarındadır. Sözcük, Türkçe Sözlük’te “bilgi edinmek, bellemek; yetenek, beceri kazanmak; haber almak” (TDK, 2023, s. 2584) anlamlarındadır.

şor (ET) / şor (KA): Sözcük, Eski Türkçede “tuzlu” (Caferoğlu, 2015, s. 218) anlamındayken, Kahramanmaraş ağzında “tuzlu acı su” (Telli, 2021, s. 173) anlamındadır. Türkçe Sözlük’te ise “Rusya Federasyonu’na bağlı Hakas Özerk Cumhuriyeti’nde yaşayan bir Türk halkı ve bu halkın soyundan olan kimse” (TDK, 2023, s. 3122) anlamındadır.

titik (ET) / tetik (KA): Eski Türkçede “akıllı, zeki, mahir, tetikte olan” (Caferoğlu, 2015, s. 241) anlamlarında, Kahramanmaraş ağzında “uyanık, açıkgoz” (Telli, 2021, s. 178) anlamlarındadır. Türkçe Sözlük’te “tetik” sözcüğü “ateşli silahlarda ateşlemeyi sağlamak için çekilen küçük parça; çevik; nazik” (TDK, 2023, s. 3275) anlamlarındadır.

üzülmäk (ET) / üzölmek (KA): Eski Türkçede “kesilmek, kopmak, sonu gelmek” (Caferoğlu, 2015, s. 275) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “incelmek, yıpranmak, eskimek, kopacak duruma gelmek (kumaş vb. için)” (Telli, 2021, s. 186) anlamlarındadır. Sözcük, Türkçe Sözlük’te “üzme işine konu olmak; üzüntü duymak, eseflenmek, yerinmek” (TDK, 2023, s. 3456) anlamlarında kullanılmıştır.

yel- (ET) / yellenmek-yelmek (KA): Eski Türkçede “koşmak, koşturmak, dörtнала gitmek, at koşturmak, hızlı gitmek” (Ergin, 2019, s. 150) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “yellenmek” sözcüğü “hızlanmak” (Telli, 2021, s. 191), “yelmek” sözcüğü “bir işin, bir şeyin, birinin peşinde koşmak, koşturmak” (Telli, 2021, s. 191) anlamlarındadır. Türkçe Sözlük’te “yellenmek” sözcüğü “körük, yelpaze vb. araçların yaptığı yelin etkisinde kalmak” (TDK, 2023, s. 3592) anlamındadır.

yitikän (ET) / yedigen (KA): Eski Türkçede “Büyük Ayı (yıldızı)” (Caferoğlu, 2015, s. 299), Kahramanmaraş ağzında “Büyükayı da denilen yıldız takımı” (Telli, 2021, s. 191) anlamındadır. Türkçe Sözlük’te “yedigen” sözcüğü “yedi kenarlı çokgen; bu biçimde olan” (TDK, 2023, s. 3588) anlamlarındadır.

2.4. Eski Türkçe ile Kahramanmaraş Ağzında Kullanılan Diğer Ortak Sözcükler

Bu bölümde ses ve şekil değişiklikleri nedeniyle bir kısmı Türkçe Sözlük'te bulunmasına rağmen, bir kısmı Türkçe Sözlük'te bulunmayan Eski Türkçe sözcükler incelenmiştir.

ağa-ağa (ET) / aga-ağa-aka (KA): Eski Türkçede “ağabey, büyük kardeş” (Caferoğlu, 2015, s. 6-9) anlamlarında kullanılan sözcük, Kahramanmaraş ağzında “ağabey, büyük erkek kardeş” (Telli, 2021, s. 25), “ağabey, büyük kardeş” (Telli, 2021, s. 28) anlamlarında kullanılmıştır. Kahramanmaraş ağzındaki “aga” sözcüğü Türkçe Sözlük'te bulunmazken, “ağa” ve “aka” sözcükleri Türkçe Sözlük'te bulunur.

ağınamak-ağnamak (ET) / ağnamak-ağnanmak-ānamak-añnanmak (KA): Eski Türkçede “arkası üstü yere sürünmek, debelenmek” (Caferoğlu, 2015, s. 7) anlamlarında kullanılan sözcük, Kahramanmaraş ağzında “hayvanlar toprakta yatıp yuvarlanmak” (Telli, 2021, s. 27-32-33) anlamındadır. Kahramanmaraş ağzındaki “ağnamak” sözcüğü Türkçe Sözlük'te bulunurken, “ağnanmak”, “ānamak” ve “añnanmak” şeklindeki kullanımları Türkçe Sözlük'te bulunmaz.

ağu (ET) / ağ-ağı (KA): Eski Türkçede “ağı, zehirli” (Caferoğlu, 2015, s. 8) anlamlarındaki sözcük, Kahramanmaraş ağzında “zehir” (Telli, 2021, s. 25-26) anlamındadır. Kahramanmaraş ağzındaki “ağ” sözcüğü Türkçe Sözlük'te bulunmazken, “ağı” sözcüğü bulunur.

alaçu (ET) / alaçık-alayçık (KA): Eski Türkçede “alaçık” (Caferoğlu, 2015, s. 10) anlamındaki sözcük, Kahramanmaraş ağzında “üzeri dal veya hasırla örtülen çoban evi, tarla, bostan, bağ kulübesi, çardak” (Telli, 2021, s. 29-30) anlamlarındadır. Kahramanmaraş ağzındaki “alaçık” sözcüğü Türkçe Sözlük'te bulunurken, “alayçık” sözcüğü bulunmaz.

arıtmak (ET) / arıtmak-arıttırmak (KA): Eski Türkçede “temizletmek” (Caferoğlu, 2015, s. 19), Kahramanmaraş ağzında “temizlemek” (Telli, 2021, s. 34), “temizletmek” (Telli, 2021, s. 34) anlamlarındadır. Kahramanmaraş ağzındaki “arıtmak” sözcüğü Türkçe Sözlük'te bulunurken, “arıttırmak” sözcüğü bulunmaz.

av (ET) / avlak-avsak-avsal (KA): Eski Türkçede “av” (Caferoğlu, 2015, s. 25) anlamındaki sözcük, Kahramanmaraş ağzında “av yeri, avı çok olan yer” (Telli, 2021, s. 37), “ava istekli, av isteklisi” (Telli, 2021, s. 37), “avı çok olan yer” (Telli, 2021, s. 37) anlamlarındadır. Kahramanmaraş ağzındaki “avlak” sözcüğü Türkçe Sözlük'te bulunurken, “avsak” ve “avsal” sözcükleri Türkçe Sözlük'te bulunmaz.

basınturmak (ET) / basırmak-bastırmak (KA): Eski Türkçede “bastırılmak” (Caferoğlu, 2015, s. 34) anlamındayken, Kahramanmaraş ağzında “kapamak, örtmek, bastırmak” (Telli, 2021, s. 43), “bir şeyin üzerini kapatmak, örtmek” (Telli, 2021, s. 44) anlamlarındadır. Kahramanmaraş ağzındaki “basırmak” sözcüğü Türkçe Sözlük'te bulunmazken, “bastırmak” sözcüğü bulunur.

bay (ET) / bay-bayılık (KA): Eski Türkçede “zengin” (Ergin, 2019, s. 119), Kahramanmaraş ağzında “zengin, ağa” (Telli, 2021, s. 45) ve “zenginlik” (Telli, 2021, s. 45) anlamlarındadır. Kahramanmaraş ağzındaki “bay” sözcüğü Türkçe Sözlük'te bulunurken, “bayılık” sözcüğü bulunmaz.

bäk-bärk (ET) / bek-berk-bemberk-berklik (KA): Eski Türkçede “bäk” sözcüğü “sağlam, pek, berk, sert” (Caferoğlu, 2015, s. 38), “bärk” sözcüğü “kuvvetli, güçlü, sağlam, sık” (Caferoğlu, 2015, s. 39) anlamlarındadır. Kahramanmaraş ağzında ise “bek” ve “berk” sözcükleri “sert, katı, sağlam, kuvvetli” (Telli, 2021, s. 46-48), bu sözcüğün pekiştirilmiş hali “bemberk” sözcüğü “çok sıkı, çok sağlam” (Telli, 2021, s. 47), “berklik” ise “katılık, sertlik” (Telli, 2021, s. 48) anlamlarındadır.

Kahramanmaraş ağızındaki “bek”, “berk” ve “berklik” sözcükleri Türkçe Sözlük’te bulunurken, “bemberk” sözcüğü Türkçe Sözlük’te bulunmaz.

bâlgü (ET) / belgi-belik-bellik (KA): Sözcük, Eski Türkçede “işaret, alamet, nişan” (Tekin, 2022, s. 296) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağızında “bellik, nişan, hedef” (Telli, 2021, s. 47) anlamlarındadır. Kahramanmaraş ağızındaki “belgi” ve “bellik” sözcükleri Türkçe Sözlük’te bulunurken, “belik” sözcüğü bulunmaz.

bıçğu (ET) / bıçkı-bıççı-bıçki (KA): Eski Türkçede “bıçkı, bıçak” (Caferoğlu, 2015, s. 40), Kahramanmaraş ağızında “testere” (Telli, 2021, s. 49) ve “deri ve kösele kesmek için ayakkabıcı ve saraçların kullandığı bir aygıt” (Telli, 2021, s. 50) anlamlarındadır. Kahramanmaraş ağızındaki “bıçkı” ve “bıçki” sözcükleri Türkçe Sözlük’te bulunurken, “bıççı” sözcüğü bulunmaz.

bölüg-bölük (ET) / bölük-pölük (KA): Eski Türkçede “kısım, bölüm, parça” (Caferoğlu, 2015, s. 50) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağızında “bölük” sözcüğü “50 ile 70 arası sayıdan oluşan kuş topluluğuna verilen addır” (Telli, 2021, s. 53) ve “pölük” sözcüğü “parça, bölüm” (Telli, 2021, s. 161) anlamlarındadır. Kahramanmaraş ağızındaki “bölük” sözcüğü Türkçe Sözlük’te bulunurken, “pölük” sözcüğü bulunmaz.

bung (ET) / bungunluk-bunlu-bunsak (KA): Eski Türkçede “bun, keder, sıkıntı, dert, zahmet, eziyet, mihnet” (Ergin, 2019, s. 122) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağızında “bungunluk” sözcüğü “sıkıntı, keder” (Telli, 2021, s. 54), “bunlu” sözcüğü “kederli, sıkıntılı, üzüntülü” (Telli, 2021, s. 54), “bunsak” sözcüğü “kederlendirici, sıkıcı yer; kötü yer” (Telli, 2021, s. 54) anlamlarındadır. Kahramanmaraş ağızındaki “bungunluk” ve “bunlu” sözcükleri Türkçe Sözlük’te bulunurken, “bunsak” sözcüğü bulunmaz.

ärinmāk (ET) / eringeç-erinmek (KA): Eski Türkçede “erinmek, üşenmek, tenbelleşmek” (Caferoğlu, 2015, s. 74) anlamlarında, Kahramanmaraş ağızında “eringeç” sözcüğü “tembel, üşenen (kimse)” (Telli, 2021, s. 92), “erinmek” sözcüğü “üşenmek, tembellik etmek” (Telli, 2021, s. 92) anlamlarındadır. Kahramanmaraş ağızındaki “eringeç” sözcüğü Türkçe Sözlük’te bulunmazken, “erinmek” sözcüğü bulunur.

ırak (ET) / ırak-ırmak-ıramak-ırılmak-yırağ-yırak (KA): Eski Türkçede “uzak, ırak” (Ergin, 2019, s. 125), Kahramanmaraş ağızında “ırak” sözcüğü “uzak” (Telli, 2021, s. 114), “ırmak” sözcüğü “uzaklaştırmak, ayırmak” (Telli, 2021, s. 115), “ıramak” sözcüğü “uzaklaşmak, uzamak, ara açılmak” (Telli, 2021, s. 115) ve “ırılmak” sözcüğü “ayrılmak, uzaklaşmak” (Telli, 2021, s. 115), “yırağ-yırak” sözcükleri “uzak, ırak” (Telli, 2021, s. 193) anlamlarındadır. Kahramanmaraş ağızındaki “ırak”, “ırmak” ve “ıramak” sözcükleri Türkçe Sözlük’te bulunurken, “ırılmak”, “yırağ-” ve “yırak” sözcükleri bulunmaz.

ırgalmak (ET) / ırgalanmak-ırganmak-ırgalamak-ırgalanmak-ırgalamak (KA): Eski Türkçede “sallanılmak, silkilmek” (Caferoğlu, 2015, s. 87) anlamlarında, Kahramanmaraş ağızında “sallanmak, sarsmak, sallamak” (Telli, 2021, s. 114-115-117) anlamlarındadır. Kahramanmaraş ağızındaki “ırgalanmak”, “ırganmak”, “ırgalamak” ve “ırgalamak” sözcükleri Türkçe Sözlük’te bulunmazken, “ırgalamak” ve “ırgalanmak” sözcükleri bulunur.

karı- (ET) / garımak-karımak (KA): Eski Türkçede “yaşlanmak” (Tekin, 2022, s. 302) anlamındayken, Kahramanmaraş ağızında “yaşlanmak, ihtiyarlamak (kadın için)” (Telli, 2021, s. 97-123) anlamlarındadır. Kahramanmaraş ağızındaki “garımak” sözcüğü Türkçe Sözlük’te bulunmazken, “karımak” sözcüğü bulunur.

keçig (ET) / geçek-keçek (KA): Eski Türkçede “geçit” (Ergin, 2019, s. 130) anlamında, Kahramanmaraş ağzında “dar geçit, boğaz” (Telli, 2021, s. 98) ve “su, yol vb. geçit” (Telli, 2021, s. 125) anlamlarındadır. Kahramanmaraş ağzındaki “geçek” sözcüğü Türkçe Sözlük’te bulunurken, “keçek” sözcüğü bulunmaz.

kışkanmak-kızganmak (ET) / kısmak-kısmık-kısnık (KA): Eski Türkçede “kışkanmak, hasislik etmek, cimrilik etmek” (Caferoğlu, 2015, s. 177-178) anlamlarında, Kahramanmaraş ağzında “kısmak” sözcüğü “pintilik etmek” (Telli, 2021, s. 132), “kısmık-kısnık” sözcükleri “cimri, pinti” (Telli, 2021, s. 132) anlamlarındadır. Kahramanmaraş ağzındaki “kısmak” ve “kısmık” sözcükleri Türkçe Sözlük’te bulunurken, “kısnık” sözcüğü bulunmaz.

koçmak-kuçmak (ET) / kocalmak-koçmak (KA): Eski Türkçede “koçmak” sözcüğü “sarılmak, kucaklamak” (Caferoğlu, 2015, s. 179), “kuçmak” sözcüğü “kucaklamak” (Caferoğlu, 2015, s. 185) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “kocalmak” sözcüğü “kucaklanmak; yaşlanmak” (Telli, 2021, s. 134), “koçmak” sözcüğü “kucaklamak, kucaklaşmak, sarılmak” (Telli, 2021, s. 134) anlamlarındadır. Kahramanmaraş ağzındaki “kocalmak” sözcüğü Türkçe Sözlük’te bulunurken, “koçmak” sözcüğü bulunmaz.

kölük (ET) / golük-gölük-kölük (KA): Eski Türkçede “yük hayvanı, araba” (Ergin, 2019, s. 133) anlamlarında, Kahramanmaraş ağzında “at, eşek, beygir, katır vb. yük taşıyan ve binilen hayvan” (Telli, 2021, s. 101-102), “kölük” sözcüğü ise “boynuzlu olması gerektiği halde, boynuzsuz ya da kısa ve kırık boynuzlu olan hayvan; dişi eşek” (Telli, 2021, s. 136) anlamlarındadır. Kahramanmaraş ağzındaki “golük” sözcüğü Türkçe Sözlük’te bulunmazken, “gölük” ve “kölük” sözcükleri bulunur.

kulun (ET) / gulun-kulun-kulunlu-kunnacı (KA): Eski Türkçede “tay” (Tekin, 2022, s. 305), Kahramanmaraş ağzında “gulun” sözcüğü “at yavrusu” (Telli, 2021, s. 103), “kulun” sözcüğü “at ve eşek yavrusu” (Telli, 2021, s. 138), “kulunlu” ve “kunnacı” sözcükleri “karnında yavrusu olan at, eşek vb. hayvan” (Telli, 2021, s. 138) anlamlarındadır. Kahramanmaraş ağzındaki “gulun”, “kulunlu” ve “kunnacı” sözcükleri Türkçe Sözlük’te bulunmazken, “kulun” sözcüğü bulunur.

küniçi (ET) / günücü-künücü (KA): Eski Türkçede “hasut, kıskanç, günüci” (Caferoğlu, 2015, s. 122) anlamlarında, Kahramanmaraş ağzında “günücü” sözcüğü “kıskanç kimse” (Telli, 2021, s. 105), “künücü” sözcüğü “kıskanç” (Telli, 2021, s. 140), anlamlarındadır. Kahramanmaraş ağzındaki “günücü” sözcüğü Türkçe Sözlük’te bulunurken, “künücü” sözcüğü bulunmaz.

ogru (ET) / oğru-uğru (KA): Sözcük, “hırsız” (Tekin, 2022, s. 306; Telli, 2021, s. 152) anlamındadır. “uğru” sözcüğü “hırsız, yolkesen” (Telli, 2021, s. 183) anlamındadır. Kahramanmaraş ağzındaki “oğru” sözcüğü Türkçe Sözlük’te bulunmazken, “uğru” sözcüğü bulunur.

oğurlamak (ET) / oğurlamak-uğurlamak (KA): Eski Türkçede “hırsızlık etmek, çalmak” (Caferoğlu, 2015, s. 140) anlamlarındayken Kahramanmaraş ağzında “oğurlamak” sözcüğü “çalmak” (Telli, 2021, s. 152), “uğurlamak” sözcüğü “çalmak, aşırnak” (Telli, 2021, s. 183) anlamındadır. Kahramanmaraş ağzındaki “oğurlamak” sözcüğü Türkçe Sözlük’te bulunmazken, “uğurlamak” sözcüğü şeklen olduğu hâlde Kahramanmaraş ağzındaki anlamıyla bulunmaz.

ötürük (ET) / ötürüg-ötürük-ötürmek-ötürük olmak (KA): Eski Türkçede “ötürük, ishal” (Caferoğlu, 2015, s. 155) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “sürgün, ishal” (Telli, 2021, s. 156), “ishal, sürgün olmak” (Telli, 2021, s. 156) anlamlarındadır. Kahramanmaraş ağzındaki “ötürüg” ve ötürük olmak” sözcükleri, Türkçe Sözlük’te bulunmazken, “ötürük” ve “ötürmek” sözcükleri bulunur.

püsmäk (ET) / pusanak-pusmak (KA): Eski Türkçede “gizlenmek, saklanmak” (Caferoğlu, 2015, s. 159) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “pusanak” sözcüğü “gizlenecek, saklanacak yer” (Telli, 2021, s. 161), “pusmak” sözcüğü “korkudan sinmek, saklanmak, büzülme, ses çıkarmamak” (Telli, 2021, s. 161) anlamlarındadır. Kahramanmaraş ağzındaki “pusanak” sözcüğü Türkçe Sözlük’te bulunmazken, “pusmak” sözcüğü bulunur.

salıĝ (ET) / salĝı-salgıncı (KA): Eski Türkçede “vergi” (Caferoğlu, 2015, s. 195) anlamındayken, Kahramanmaraş ağzında “salĝı” sözcüğü “vergi” (Telli, 2021, s. 163), “salĝıncı” sözcüğü “tahsildar” (Telli, 2021, s. 163) anlamındadır. Kahramanmaraş ağzındaki “salĝı” sözcüğü Türkçe Sözlük’te bulunmazken, “salĝıncı” sözcüğü bulunur.

töl (ET) / döl-töl (KA): Eski Türkçede “döl, nesil, torun, zürriyet” (Caferoğlu, 2015, s. 249), Kahramanmaraş ağzında “çocuk, erkek, delikanlı; soy, soyun devamını sağlayan çocuk” (Telli, 2021, s. 85), “çocuk” (Telli, 2021, s. 181) anlamlarındadır. Kahramanmaraş ağzındaki “döl” sözcüğü Türkçe Sözlük’te bulunurken, sözcüğün “töl” şeklindeki kullanımı bulunmaz.

tuluk (ET) / tuluk-tülük (KA): Eski Türkçede “tulum” (Caferoğlu, 2015, s. 252), Kahramanmaraş ağzında “pekmez, peynir, yağ vb. şeyler koymaya yarayan ya da yayık olarak kullanılan deri, tulum” (Telli, 2021, s. 181), “kilim gibi dokunmuş torba, daĝarcık” (Telli, 2021, s. 182) anlamlarındadır. Kahramanmaraş ağzındaki “tuluk” sözcüğü Türkçe Sözlük’te bulunurken, sözcüğün “tülük” şeklindeki kullanımı bulunmaz.

yit- (ET) / yitmek-yitikçi (KA): Eski Türkçede “yitmek, kaybolmak” (Ergin, 2019, s. 151) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “yitmek” sözcüğü “kaybolmak” (Telli, 2021, s. 193), “yitikçi” sözcüğü “yitiĝini arayan” (Telli, 2021, s. 193) anlamındadır. Kahramanmaraş ağzındaki “yitmek” sözcüğü Türkçe Sözlük’te bulunurken, “yitikçi” sözcüğü bulunmaz.

yumaĝ (ET) / yumaĝ-yumak (KA): Eski Türkçede “yıkamak, temizlemek, kaldırmak” (Caferoğlu, 2015, s. 305) anlamlarındayken, Kahramanmaraş ağzında “yıkamak” (Telli, 2021, s. 194) anlamındadır. Kahramanmaraş ağzındaki “yumaĝ” sözcüğü Türkçe Sözlük’te bulunmazken, sözcüğün “yumak” şeklindeki kullanımı bulunur.

3. SONUÇ

Kahramanmaraş ili ve yöresi aĝızları söz varlığında toplam 243 Eski Türkçe sözcük tespit edilmiştir. Tespit edilen sözcüklerden 84’ü Kahramanmaraş ağzında bulunup Türkçe Sözlük’te bulunmayan sözcükler, 86’sı hem Kahramanmaraş ağzında hem de Türkçe Sözlük’te bulunan sözcükler, 16’sı Türkçe Sözlük’te bulunmasına rağmen Kahramanmaraş ağzındaki anlamına benzer bir anlamda kullanılmayan sözcükler, 57’si ise ses ve şekil deĝişikliği nedeniyle bir kısmı Türkçe Sözlük’te bulunup bir kısmı bulunmayan sözcüklerdir.

Kahramanmaraş aĝzı söz varlığında yer alan Eski Türkçe sözcüklerin bir kısmı yapım ekleriyle türetilmiş ve bu durum söz konusu aĝızdaki Eski Türkçe sözcük oranını daha da artırmıştır: *aritmak-arıttırmak, avlak-avsak-avsal, basırmak-bastırmak, bay-bayılık, bungunluk-bunlu-bunsak, dartı-dartmak, evdirmek-evecten-evedi-eveme-evmek, gezelemek-gezgin, kısmak-kısmık-kısnık, kulun-kulunlu-kunnacı, oymacı-oyum, pusanak-pusmak, salĝı-salgıncı, sınık-sınıkçı* gibi.

Kahramanmaraş ağzında tespit edilen Eski Türkçe sözcüklerin bazılarının birkaç şekilli kullanıldığı görülür: *aga-aĝa-aka, aĝtarmak-akdarmak, bölük-pölük, döl-töl, garımak-karımak, geçek-keçek, oĝurlamak-uĝurlamak, tuluk-tülük, yumaĝ-yumak* gibi.

Tespit edilen Eski Türkçe sözcüklerin bazılarının ses ve şekil olarak aynı kaldığı görülür: *al, ala, bay, çatık, çibık, bayımak, körtük, öz, suvamak, tütün, ulamak, utmak, utuzmak, ülüş, yazı, yeg, yıldı, yumuş* gibi.

Türkçenin uzun geçmişinde ses ve/veya anlam bakımından değişikliğe uğramış ya da tamamen unutulmuş kullanımdan düşmüş çok sayıda sözcük bulunmaktadır. Ölçünlü dilde bugün yer almayan bazı sözcükler Türkçenin farklı lehçelerinde veya Türkiye Türkçesi ağzlarında kullanılmaya devam etmektedir. Kahramanmaraş ağzında da bu nitelikte çok sayıda sözcük bulunmaktadır. Bu çalışmayla Kahramanmaraş ağzı söz varlığının Eski Türkçe sözcük sayısı bakımından zengin olduğu, Türkçe Sözlük'te bulunmayan sözcükler ile Türkçe Sözlük'te bulunmasına rağmen Kahramanmaraş ağzı söz varlığındaki anlamıyla kullanılmayan sözcükler tespit edilerek bu sözcüklerin Türkçenin söz varlığı içerisinde bir yer edinmeleri sağlanmıştır.

Kahramanmaraş ili ve yöresi ağzları söz varlığında tespit edilen Eski Türkçe sözcüklerden Türkçe Sözlük'te bulunmayanlar, Türkçe Sözlük'te bulunmasına rağmen Kahramanmaraş ağzındaki anlamından farklı anlamlarda kullanılanlar ve bir kısmı Türkçe Sözlük'te bulunduğu hâlde bir kısmı bulunmayanlar 3 farklı tabloda gösterilmiştir:

Tablo 1. Kahramanmaraş İli ve Yöresi Ağızları Söz Varlığında Bulunup Türkçe Sözlük'te Bulunmayan Eski Türkçe Sözcükler

Sıra	Eski Türkçe	Kahramanmaraş Ağzı	Türkçe Sözlük
1.	açımak	acıklanmak	-
2.	agıl	ağal	-
3.	agrı-	ağrılanmak	-
4.	agrıg-agrıq-agruk	ağrıklı	-
5.	aq	ağ	-
6.	aqtarmak	ahtarmak-akdarmak	-
7.	ala	ala	-
8.	alkıguçı	alkaçıcı	-
9.	alkış	alhış	-
10.	alkış	alkış vermek	-
11.	añıg	adılmak	-
12.	aş-	aşmah	-
13.	azık-azuk	azzık	-
14.	bağırsak-bağırsuk	bağırsılık-barsılık-barsırık-bayırsak	-
15.	baya-bayağı	bayağ	-
16.	baya-bayağı	bayakı	-
17.	bayımak	bayımak	-
18.	bärtinmāk	bertimek	-
19.	berü	berigiki	-
20.	bögrä	bögrek	-
21.	bölmāk	pölmek	-
22.	böri-büri-bürü	bürü	-
23.	buğday	buğdayık	-
24.	buğday	buyda	-
25.	bukün-bükün	böğün	-
26.	buzagu	bızağı	-
27.	çatık	çatık	-
28.	çavıkmak	çevk	-
29.	çızıg	cızık	-
30.	çızmaq-çizmāk	cızılmak	-

31.	çigidäm	çidem	-
32.	çimgän	çem	-
33.	äb-	evdirmek	-
34.	äb-	evenen	-
35.	äb-	evedi	-
36.	äb-	eveme	-
37.	äb-	evmek	-
38.	äçä-äçi	eçe	-
39.	äşin-	eşgin	-
40.	ilk	ilkingi	-
41.	kalıñ	galın	-
42.	ķanda-ķanta	kanda	-
43.	ķart	kartalaş	-
44.	ķata	kada	-
45.	ķavıřmaķ	kaşut-kavşıt	-
46.	ķaymaķ	kayıpmak	-
47.	ķıra	kire	-
48.	ķırğağ	grak	-
49.	ķikşür-	ķiřkirtmek	-
50.	ķolıçak	kolcak	-
51.	ķöfänç-ķövänç	kofalmak-kovalmak	-
52.	ķöfänç-ķövänç	kovunmak	-
53.	ķönilig	künilik	-
54.	ķörtük	ķörtük	-
55.	ķulunlamaķ	kunnamak	-
56.	ķuz	kuzan	-
57.	ķuz	kuzay	-
58.	oğřamaķ-oğřamaķ- oķřamaķ	oğşamak	-
59.	ongarmaķ	ogarmak-oğarmak	-
60.	ög-	ögüngeç	-
61.	sınamaķ	sınanlı	-
62.	sınılamaķ	sinilemek	-
63.	singirmäk	siğirmek	-
64.	suvamaķ	suvamak	-
65.	řařmaķ	şaş	-
66.	řařmaķ	şaşanlamak	-
67.	tağar	därıcık	-
68.	tañ	dan-dän-dañ	-
69.	tartmaķ	dartı	-
70.	tartmaķ	dartmak	-
71.	taviş	davuş	-
72.	täğirmi	değermi	-
73.	täpmäk	depik	-
74.	täzmäk	tezmek	-
75.	tinglamaķ	dinemek	-
76.	törçimäk	töremek	-
77.	törtkil	dördül	-
78.	tünür	düğür	-
79.	tütmäk	tütütmek	-
80.	utuz-	utuzmak	-
81.	ür	ör	-
82.	ürmäk	ürmek	-
83.	yim	yim	-
84.	yumuş	yumuş	-

Tablo 2. Türkçe Sözlük'te Bulunmasına Rağmen Kahramanmaraş İli ve Yöresi Ağızları Söz Varlığındaki Anlamında Kullanılmayan Eski Türkçe Sözcükler

Sıra	Eski Türkçe	Kahramanmaraş Ağzı
1.	arığ	arı-arık
2.	azmak	azmak
3.	balık	balık
4.	baş	başçıl
5.	egri	ağrı
6.	älitmāk	eletmek
7.	kanı	kanı
8.	katıg	katıklı
9.	kırkmaq	kırklık
10.	ögränmāk	öğrenmek
11.	şor	şor
12.	titik	tetik
13.	üzülmāk	üzülmek
14.	yel-	yellenmek
15.	yel-	yelmek
16.	yitikän	yedigen

Tablo 3. Eski Türkçe ile Kahramanmaraş Ağzında Kullanılan Diğer Ortak Sözcükler

Sıra	Eski Türkçe	Kahramanmaraş Ağzı	Türkçe Sözlük'te Bulunanlar	Türkçe Sözlük'te Bulunmayanlar
1.	ağa-ağa	aga-ağa-aka	ağa-aka	aga
2.	ağınamağ- ağnamağ	ağnamak- ağnanmak- ānamak- añnanmak	ağnamak	ağnanmak- ānamak- añnanmak
3.	ağu	ağ-ağı	ağı	ağ
4.	alaçu	alaçık-alayçık	alaçık	alayçık
5.	arıtmaq	arıtmaq	+	
6.	arıtmaq	arıttırmak		+
7.	av	avlak	+	
8.	av	avsak		+
9.	av	avsal		+
10.	basınturma k	basırmak		+
11.	basınturma k	bastırmak	+	
12.	bay	bay	+	
13.	bay	bayılık		+
14.	bäk-bärk	bek-berk	+	
15.	bäk-bärk	bemberk		+
16.	bäk-bärk	berklik	+	
17.	bälgü	belgi-belik-bellik	belgi-bellik	belik
18.	bıçğu	bıçkı-bıçkı-bıçkı	bıçkı-bıçkı	bıçkı
19.	bölüg-bölük	bölük-pölük	bölük	pölük
20.	bung	bungunluk	+	
21.	bung	bunlu	+	

22.	bung	bunsak		+
23.	ärinmäk	eringeç		+
24.	ärinmäk	erinmek	+	
25.	ıraq	ıraq	+	
26.	ıraq	ırmak	+	
27.	ıraq	ıramak	+	
28.	ıraq	ırılmak		+
29.	ıraq	yırağ-yıraq		+
30.	ırgalmağ	ığralanmak- ığranmak- ırgalamak- ırgalanmak- ırgalamak	ırgalamak- ırgalanmak	ığralanmak- ığranmak- ırgalamak- ırgalanmak
31.	karı-	garımak-karımak	karımak	garımak
32.	keçig	geçek-keçek	geçek	keçek
33.	kışkanmağ- kızğanmak	kısmak-kısmık	+	
34.	kışkanmağ- kızğanmak	kısnık		+
35.	koçmağ- kuçmak	kocalmak	+	
36.	koçmağ- kuçmak	koçmak		+
37.	kölük	golük-gölük- kölük	gölük-kölük	golük
38.	kulun	gulun-kulun	kulun	gulun
39.	kulun	kulunlu		+
40.	kulun	kunnacı		+
41.	küniçi	günücü-künücü	günücü	künücü
42.	ogru	oğru-uğru	uğru	oğru
43.	oğurlamağ	oğurlamak- uğurlamak	uğurlamak	oğurlamak
44.	ötürük	ötürüg		+
45.	ötürük	ötürük	+	
46.	ötürük	ötürmek	+	
47.	ötürük	ötürük olmak		+
48.	püsmäk	pusanak		+
49.	püsmäk	pusmak	+	
50.	salıg	salgı		+
51.	salıg	salgıncı	+	
52.	töl	döl-töl	döl	töl
53.	tuluğ	tuluk	+	
54.	tuluğ	tülük		+
55.	yit-	yitmek	+	
56.	yit-	yitikçi		+
57.	yumağ	yumağ-yumak	yumak	yumağ

Kısaltma ve İşaretler

ET Eski Türkçe

KA Kahramanmaraş Ağzı

s. sayfa

vb. ve benzeri

ä	Açık /e/ ünlüsü
ā	Normalden uzun /a/ sesi
ġ	Arka damak /g/ ünsüzü
ħ	Gırtlak ünsüzü olan /h/
ķ	Arka damak /k/ ünsüzü
ñ	Arka damak n (nazal) ünsüzü

KAYNAKÇA

- Akan Budak, D. (2012). Erzurum ağzı söz varlığında eski Türkçenin izleri. *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 7(4), 629-646.
https://turkishstudies.net/turkishstudies?mod=makale_tr_ozet&makale_id=16007
- Aksan, D. (2014). *Anadilimizin söz denizinde* (3. baskı). Bilgi Yayınevi.
- Atmaca, E. (2019). Batı Akdeniz yörüklerinin ağzında eski Türkçe unsurlar. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(1), 149-171.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/akusosbil/issue/43639/481264>
- Baran, B. (2008). Eski Türkçeden Anadolu ağzlarına ulaşan bazı kelimeler. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi/Journal of Turkish World Studies*, 8(1), 41-47.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/egetdid/issue/34425/380280>
- Bulduk, T. B. (2019). Gümüşhane ili ve yöresi ağızları söz varlığında eski Türkçe kelimeler. *Mavi Atlas*, 7(1), 52-67.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/gumusmaviatlas/issue/44950/518185>
- Caferoğlu, A. (2015). *Eski Uygur Türkçesi sözlüğü* (3. baskı). Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Eker, S. (2021). *Çağdaş Türk dili* (13. baskı). Grafiker Yayınları.
- Ergin, M. (2019). *Orhun abideleri* (53. baskı). Boğaziçi Yayınları.
- Eryiğit, C. (2023). Bucak ağzında eskicil kelimeler. *Littera Turca Journal of Turkish Language and Literature*, 9(3), 545-575.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/littera/issue/79249/1315604>
- Özdemirel, S. (2024). Eski Türkçeden Niğde ağzına uzanan bazı kelimeler. *Littera Turca Journal of Turkish Language and Literature*, 10(1), 85-106.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/littera/issue/82991/1409122>
- Tekin, T. (2022). *Orhon Türkçesi grameri* (2. baskı). Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Telli, B. (2021). *Söz varlığı: Kahramanmaraş ve yöresi ağızları* (1. baskı). Kültür Sanat Basımevi.
- Türk Dil Kurumu. (2023a). *Türkçe sözlük A-J* (12. baskı). Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Türk Dil Kurumu. (2023b). *Türkçe sözlük K-Z* (12. baskı). Türk Dil Kurumu Yayınları.